

Стратегия на ЕАОС 2004–2008

Контекст

Европейската Агенция за Околната Среда официално е учредена с Решение на ЕИО 1210/90 през 1990 (изменено с Решение на Европейската Комисия 933/1999 и Решение на Европейската Комисия 1641/2003). Решението за установяването ѝ в Копенхаген се приема през 1993, а Агенцията започва да функционира от 1994.

Европейската Агенция за Околната Среда е главната обществена институция в Европа, специализирана в предоставянето на навременна, целенасочена, актуална и достоверна информация на политическите институции и широката аудитория, в подкрепа на устойчивото развитие и постигането на съществени и измерими подобрения в европейската околна среда.

Работата на Агенцията включва: координирането на Eionet и на информационна система, набираща и анализираща в обща мрежа данни за околната среда от службите на Европейската Комисия, държавите членки на ЕАОС, международни организации, конвенции и съглашения; оказването на компетентна помощ при вземането на политически решения и предоставянето на гореспоменатата, както и на всякакъв друг род информация, по широко достъпен начин.

Стратегията на ЕАОС за 2004–2008 година е третата многогодишна работна програма на Агенцията в съответствие с изискванията на Учредителното Решение. Стратегията беше одобрена от Управителния съвет на ЕАОС на 25 ноември 2003 година.

Държави-членки на ЕАОС

- Държави-членки
- Държави-сътруднички

Стратегия на ЕАОС 2004–2008

Корица: ЕАОС
Оформление: Brandpunkt a/s

Правна бележка

Съдържанието на тази публикация не отразява непременно официалното становище на Европейската комисия или на други институции на Европейската общност. Нито Европейската Агенция за Околната среда, нито лица и фирми, действащи от името на Агенцията, не носят отговорност за евентуалното използване на съдържащата се в този документ информация.

Всички права са запазени

Не се допуска възпроизвеждане на части от тази публикация под каквато и да е форма и с каквито и да е електронни или механични средства, включително чрез фотокопиране, запис или чрез системи за съхранение и обработка на информация без писменото разрешение на притежателя на авторските права. В Интернет се предлага много информация за Европейския Съюз. Достъп до тази информация може да получите от Europa server (<http://europa.eu.int>).

В края на публикацията са дадени каталожни данни.

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности, 2004 г.

ISBN 92-9167-651-9

© ЕАОС, Копенхаген, 2004

Европейска Агенция за Околната среда
(Дания)
Адрес:
European Environment Agency
Kongens Nytorv 6
DK-1050 Copenhagen K
Denmark
Тел.: (45) 33 36 71 00
Факс: (45) 33 36 71 99
E-mail: eea@eea.eu.int
<http://www.eea.eu.int>

Уводни думи от Председателя на Управителния Съвет

Отправната дата за влизането в сила на настоящата петгодишна стратегия на ЕАОС съвпада с моето встъпване в длъжност на Председателския пост на Управителния съвет на Агенцията. За мен е чест да бъда избран на този важен пост. Намерението ми е да работя в тясно сътрудничество с членовете на Съвета и с Изпълнителния Директор Jacqueline McGlade, за прилагането на стратегията на ЕАОС през идващите години.

От името на Съвета, бих искал да благодаря на предшествувания ме Председател, Kees Zoeteman, за неговото всеотдайно и компетентно ръководство на Агенцията през последните четири години. Ние му пожелаваме всичко най-добро в бъдещата му дейност.

С поглед към следващите пет години, бих искал да поставя акцент върху две стратегически за бъдещото развитие на ЕАОС измерения.

На първо място разширяването, доколкото ЕАОС продължава да заема водещо място в европейската интеграция. ЕС се подготвя за разширяване от 1 Май 2004, когато държавите-членки стават 25, докато ЕАОС вече е съставена от 31 члена, в това число Румъния, България и Турция. Ние работим също така в тясно сътрудничество със страните от Западната част на Балканите. В този смисъл, ЕАОС не само подобрява качеството и обхвата на информацията за околната среда, но дава и своя малък принос за стабилизирането и развитието на тези държави, в името на мира и благоденствието в Европа като цяло.

На второ място, важноста, която се отрежда на оценката на политическата ефективност. Политиката в областта на околната среда, която до скоро се водеше като свободна надпревара, вече преодоля този стадий. С цел да убедим политиците и обществото в това, че политиките в областта на околната среда са необходими и полезни за обществото като цяло, ние трябва да можем да покажем реални резултати постигнати по ефикасен начин. Аз приемам със задоволство факта, че Европейската Комисия вижда ясно ролята, която играе ЕАОС в тази област. Ние ще работим в тясна връзка с Комисията, за постигането на реални резултати.

Lars-Erik Lijelund

Уводни думи от Председателя на Научния Комитет

Научният Комитет приема със задоволство и подкрепя настоящата Стратегия на ЕАОС, представяща основните приоритети за бъдещите пет години. Върху тази солидна основа, Агенцията ще бъде в състояние значително да увеличи предоставяната от нея независима и качествена информация, в полза на околната страна и жителите на Европа.

Комитетът се надява да съумее да изиграе своята собствена роля за това развитие. ЕАОС не се ангажира с изследователска дейност, но се опира върху най-новите открития от областта на науката и ги включва в информацията, която предоставя. Всички членове на Комитета са специалисти от високо научно равнище, които съвместно покриват експертните области, актуални в работата на Агенцията. Нашата роля е да осигуряваме солидни връзки между академичния свят и ЕАОС и да допринасяме за нейната работа.

Тази функция на свързване между изследователската област и политическия свят, се явява от изключително значение най-вече в областта на по-нататъшното разработване на показатели. Представянето на сложни научни постановки, теории и хипотези и разработването им до лесно разбираеми и общо приети показатели, заляга в основата на работата на Агенцията. Разработването на показатели, които илюстрират връзките между природното, социалното и икономическото измерения на едно устойчиво развитие, представлява едно от основните предизвикателства в нашата работа. Съществува и необходимост от съвкупни показатели, които да обобщават огромно количество информация, набрана от множество области. Задачата в тази насока е да се отговори на тази необходимост без да се изпускат от внимание често пъти сложни и противоречиви тенденции, заложи зад съвкупните данни.

И накрая, бих искала да подчертая особената важност на осигуряването на качеството на базата данни и анализите, както и количественото отчитане на несигурните данни. Прозрачността, в този смисъл, е основополагаща, за да могат клиентите и обществото да ползват информацията, която Агенцията предоставя по подходящ начин. Научният Комитет вече е взел под внимание тези въпроси, като целта му е да предостави съществена подкрепа на Агенцията в тази насока.

Bedrich Moldan

Обзорен преглед от Изпълнителния Директор

Жизненият стандарт в голяма степен зависи от околната среда, в която живеят хората, наравно със социалното и икономическо развитие. ЕАОС подпомага изпълняването на жизненоважната роля за опазване бъдещето на Европа, предоставяйки на политиците и на обществото, своевременно, насочена, актуална и достоверна информация относно състоянието на околната среда.

Контекстът на работа на Агенцията бързо се променя. В началото, създадена като организация, която предоставя информация и данни относно околната среда, днес към Агенцията се обръщат Европейският Парламент, Европейската Комисия и нейните държави-членки, не само с искания за отчети и помощ по въпросите за състоянието на околната среда и по технически въпроси относно опазването на околната среда и природосъобразното използване на природните ресурси, но също така и с искане на нейното мнение относно ефективността на ключови политически аспекти по опазването на околната среда в отделните сектори и тяхното приложение. В този смисъл през следващите пет години Агенцията ще разшири дейността си в подкрепа на редица политически процеси, предоставяйки познание за европейската околна среда, както и в предприемането на действия за защита на околната среда.

Един от ключовите въпроси за държавите-членки е необходимостта от ускоряване и модернизиране в докладването на данните. През идните пет години Агенцията ще работи със своите основни международни партньори, в това число Европейската комисия (най-вече Eurostat и JRC), Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD) и различни международни конвенции, с цел да се установят начини, при които данните да се подават еднократно, но да се използват многостранно. С цел да се подкрепи тази тенденция, Агенцията ще разшири и подобри за в бъдеще осигуряването на високо качество на информацията, която ползува чрез установяване, на ниво на Агенцията, на широкоспектърна система за контрол и управление. Системата ще бъде отворена за работната мрежа на ЕАОС, състояща се от правителствени организации, агенции, граждански организации, промишлени производства и специалисти, така че данните да бъдат обхващани и контролирани от изходната им точка до крайното им използване. Тези дейности ще бъдат подкрепяни от ускорена програма за изграждане на капацитетни структури в новите държави-членки.

ЕАОС работи усилено за постигането на целите и задачите заложи в законодателните и работните програми на Европейската Комисия, отнасящи се до разширяването на Съюза, стабилността и сигурността, устойчивото развитие и широкообхватна икономика. Чрез възприемането на интегриран подход към оценката на подобряването или влошаването на околната среда, ЕАОС ще бъде в състояние да предостави съвкупна гледна точка относно влиянията на отделните сектори и политическите области. През следващите пет години, целта на Агенцията е да разшири този потенциал чрез въвеждане на редица интегрирани оценки относно взаимодействието между основните сектори и околната среда, както и чрез разработването на редица обзорни и прогнозиращи изследвания, за подготовка при посрещане на потенциални заплахи, а също и за възможностите за установяване на сигурен и стабилен пример за устойчивото развитие.

Jacqueline McGlade

Съдържание

Уводни думи от Председателя на Управителния Съвет	iii
Уводни думи от Председателя на Научния Комитет.....	iv
Обзорен преглед от Изпълнителния Директор	v
Облик на ЕАОС	1
Организация и работни мрежи на ЕАОС	2
Интегриран обзор.....	3
Околната среда в Европа: Шеста програма за действие в областта на околната среда	4
Информационни системи и работни мрежи	5
Посрещане на промените в климата.....	7
Посрещане на загубите в многообразието на биологичните видове и разбиране на пространствените промени	8
Защита на човешкото здраве и жизнено равнище	9
Устойчиво използване и управление на природните ресурси и отпадъците	12
Разширена политика на ЕАОС в световен мащаб	13
Подкрепяне на устойчивото развитие и политики в областта на околната среда	14
Управляване на нашите ресурси	17

Облик на ЕАОС

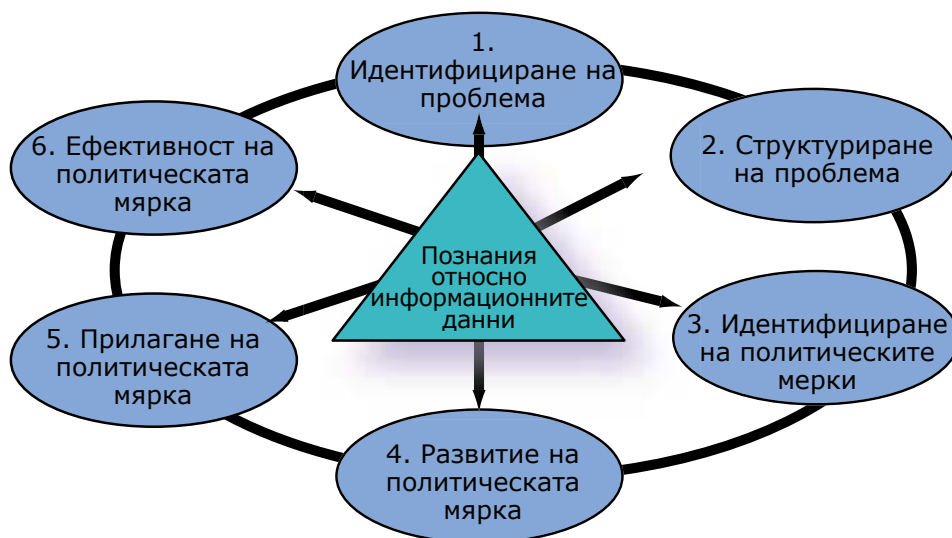
Организация и работни мрежи на ЕАОС

Агенцията привърши своята реорганизация през януари 2004, с готовността да започне работа по прилагането на стратегията на ЕАОС 2004–2008. Новата структура цели да отговори по-добре на нуждите, наложени от промените настъпили в структурата на основните ѝ клиенти и да предостави по-високо ниво на прозрачност при достъпа до данните, информацията и отделните експерти. Съставени са групи, които обединяват работата на отделни специалисти върху интегрирани дейности относно анализите по сектори, политическите анализи, развитието на новите информационни системи, включващи пространствена информация, изработване на сценарии и оценки по ключови области като води и биологично разнообразие, химикали, отпадъци, качество на въздуха, промяна на климата и околна среда и здраве.

С цел да се предостави по-висока степен на ефективност на комуникацията с Европейския парламент, Комисията, другите съюзни институции, държавите-членки и партньори в света, бе създаден отдел корпоративни връзки. Тази нова структура ще отговаря за подготвянето на нови продукти като резюмета от работни срещи, актуализиране на информацията и мултимедийни данни, както и комуникационната стратегия.

ЕАОС е организация, работеща в мрежа: тя разчита в огромна степен на Eionet за мнения и принос по показатели, поток на данни и усъвършенстване на информацията. Информацията относно състоянието на дейностите по прилагане на политиката, понастоящем, се ръководи от нова работна мрежа на Европейските агенции за защита на природната среда. През следващите пет години, Агенцията ще продължи да укрепва своите работни мрежи и ще се стреми да ги разширява чрез активни процеси, подпомагащи разработването на сценарии, оценката на политическите стратегии и осигуряването на качеството на данните.

Основни етапи в политическия цикъл,
подкрепян от данни, информация и познание

Интегриран обзор

Теми свързани с околната среда и по сектори

Стратегията на ЕАОС е съобразена с Шестата програма за действие в областта на околната среда. Агенцията работи по четири основни тематични области: посрещане на промените в климата, посрещане на загубите на биологичното разнообразие/разбиране на пространствените промени, опазването на човешкото здраве и качеството на живот, използването и управлението на природните ресурси и на отпадъците. Всеки един от тези проблеми е под влиянието на редица процеси от социално и секторно естество. През идните пет години ЕАОС ще извърши редица оценки относно връзките между тези проблеми и междусекторните взаимовръзки и влияния върху околната среда. Кратък подбор от основни показатели ще бъде използван, за да отрази влиянието на отделните сектори спрямо тенденциите в опазването на околната среда и здравето на екосистемата.

	Въздух	Биологично разнообразие	Чиста вода	Морска среда	Земна повърхност и почва
Теми, свързани с околната среда					
Посрещане на промените в климата	■	■	■	■	■
Посрещане на загубите на биологичното разнообразие разбиране на пространствените промени	□	■	■	■	■
Опазване на човешкото здраве и качеството на живот	■	■	■	■	■
Устойчиво използване и управление на природните ресурси и на отпадъците	□	□	■	■	■
Секторни теми					
Селско стопанство	■	■	■	■	■
Химикали	■	■	■	■	■
Енергетика	■	□	■	■	■
Транспорт	■	■	□	□	■
Тенденции в развитието и планирането на използването на земната повърхност	□	■	■	□	■
Въпроси от международен аспект	■	■	■	■	■

■ Приоритетна област в работа на ЕАОС □ Второстепенна област в работата на ЕАОС

Околната среда в Европа

Информационни системи и работни мрежи

Информационната система на ЕАОС Eionet е създадена с цел да подкрепя всички дейности на ЕАОС и Eionet, свързани с потока от данни и информация от отделните страни и от други източници към ЕАОС, благодарение на оценките и познанията, предавани към отделните страни, съюзни институции и други клиенти. Системата включва лицата и организациите, участващи в работната мрежа, техните съвместни дейности, както и подкрепящата инфраструктура и електронни средства.

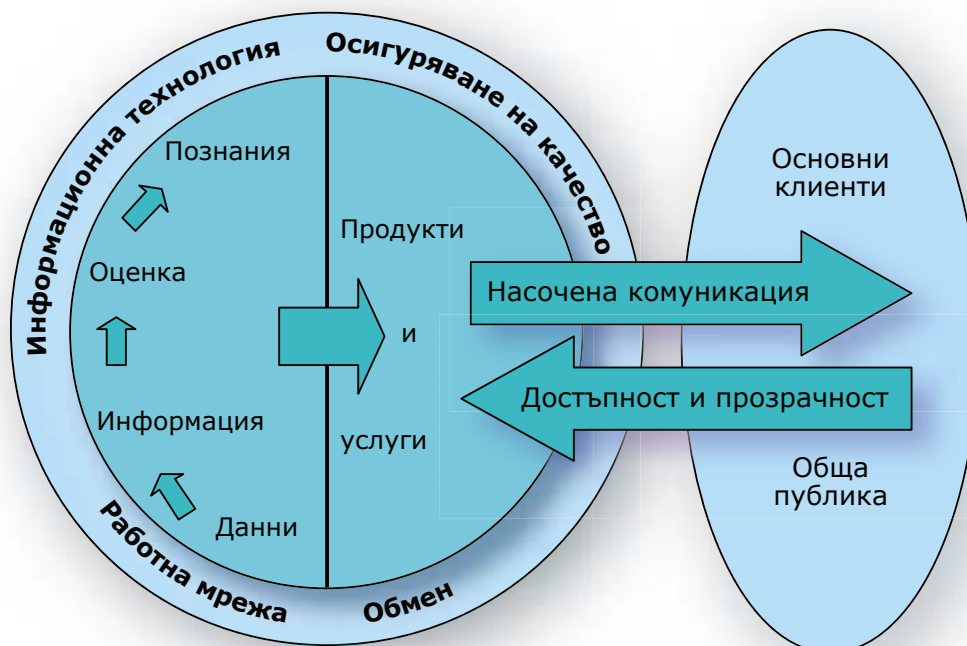
През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат да се усъвършенства системата в ролята ѝ да поддържа по-ефективно развитието на продуктите и услугите, предоставяни от ЕАОС и да разшири мрежата и капацитета, необходими на потребителите. Процедурите за осигуряване на качеството ще бъдат въведени и разширени, с цел да се осигури стандартизация, хомогенизиране и по-ясно дефиниране на данните за потребителите. Занапред, ЕАОС ще дава принос към водения от Комисията преглед на докладването и ще разширява информационната система до постигането на обща европейска интегрирана пространствена

информационна система, в съответствие с инициативите Inspire (инфраструктура за пространствена информация в Европа) и GMES (глобален мониторинг на околната среда и сигурността).

А) Подбор от основни показатели

Основното използване на показатели е да се предоставя информация по ясен и прост начин. Показателите са насочени към онези аспекти, които са политико съобразени, използвайки широко достъпни данни. Най-общо, показателите изразяват количествено информацията чрез интегриране на различни и многообразни пакети от данни и подпомагат отразяването на присъщите тенденции на комплексен феномен.

През изминалите пет години, Агенцията работи със своите страни-членки по развитието на основен пакет от показатели и индекси, за отразяване състоянието на околната среда, в контекста на анализите на икономическия напредък, социалните тенденции за развитие и прилагането на политиката. През първата година от стратегията, Агенцията ще затвърди основния пакет от показатели и свързания с тях поток на данни от отделните страни. Тази информация, след това, ще бъде използвана от ЕАОС и Eionet за отчитане на напредъка на европейско ниво по отношение политическите цели и задачи, както и оценка на дейностите в околната среда в страните, чрез използване на сравнителни данни и съответстващи методологии.

Б) Рационализиране на системата

Работната мрежа ще бъде разширена за да включва капацитета необходим за разработването на новия тип продукти и услуги през идния петгодишен период, например в областта на устойчивото развитие.

Агенцията ще предостави оценки на постиженията на отделните страни по предоставянето на данни и тяхното качество чрез доклада за приоритетните потоци от данни от Eionet.

Агенцията ще усъвършенства връзките с външните организации, имащи отношение към потока на данни (в това число пространствени данни) и показатели, по-специално с OECD, Eurostat и JRC, възползвайки се най-вече от инициативата за глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (GMES).

Електронните средства и инфраструктура, както и прегледа на бизнес-процесите покривани от Reportnet ще продължат да бъдат развивани, посредством финансиране от Комисията и ЕАОС, с цел да допринесат за по-голямата ефективност, прозрачност и приложение за различни цели на информационния поток.

Натрупаната глобална база данни на ЕАОС ще подкрепя основния пакет от показатели и ще предоставя възможности за междусекторни анализи. Ще бъдат въведени интерактивни средства, които да позволяват на потребителите да анализират данните по околната среда, да извършват оценки на базата на показатели по въпросите, които ги интересуват, използвайки най-добра и актуална методика.

В) Комуникационни служби насочени към обществото

ЕАОС ще разшири своите комуникационни системи с цел да достигне до основните си клиенти и обществеността посредством най-подходящите комуникационни канали.

През идните пет години, ще бъде предоставен и широкообхватен географски интернет портал за регионална и подбрана локализирана информация. Целта е да се предостави на обществото възможността за достъп до локална информация относно заобикалящата го околна среда. Чрез просто попълване на пощенски кодове или чрез използване на интерактивни карти и устройства, потребителите ще могат да намират информация относно природните условия засягащи въздуха, почвата и водата, плюс информация относно приетите мерки и разпоредби за защита на околната среда. Порталът ще бъде създаден на основата на съвместни усилия на ЕАОС с други актуални инициативи на Обединените нации, на Европейския Съюз и инициативи на международно и национално равнище.

Системата ще съдържа разнообразни данни, както от исторически характер, така и в реално време за качеството на околната среда. През 2004 ще започне да функционира регистър за изпускането на вредни емисии в Европа; той ще предоставя информация на местна основа за отделните промишлени производства. През петгодишния период, Агенцията ще увеличи обхвата на множество основни теми и до 2008 г. ще бъде установена система, покриваща напълно всички държави-членки на ЕАОС.

Ще бъдат създадени специални интернет и мултимедийни услуги насочени към по-младата аудитория.

Посрещане на промените в климата

предотвратяването или забавянето на климатичните промени е основен фокус в политиката на Европейския съюз. Разнообразни политически дейности, включващи икономията на енергия, развитието на възобновяемите източници на енергия, развитието на екологичния транспорт, търговията с емисии и гъвкавото прилагане на механизмите от Киото, ще играят важна роля за успешното постигане на набелязаните от държавите-членки цели.

ЕАОС се ангажира да предоставя оценки и анализи, подкрепящи прилагането на Протокола от Киото и да предоставя помощ и кратки обзорни доклади на Комисията, Парламента и Президентствата, с цел развитие на новите области на политиката по климата, целящи както намаляването на вредните емисии с парников ефект в секторите на транспорта, енергетиката, промишлеността и селското стопанство, така и ориентирани към политиките насочени към адаптиране на влиянията от климатичните промени.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

А) Оценка на напредъка относно приетите решения в Киото и по основни общи цели и задачи

Подкрепа на прилагането на Протокола от Киото по конвенцията на Обединените Нации за промяна на климата (UNFCCC), както и 'поделените' основни ангажиментите, поети от Европейския Съюз и държавите-членки (за 2008–2012 год.), включващи постигането до 2005 год. на значителен напредък в осъществяването на тези ангажименти. Това включва също така подкрепа на целите на Европейския съюз за намаляването до 2010 год. на енергийната интензивност на Европейския съюз с около 1 % на година и повече доколкото е възможно, и да се увеличи до 2010 год. консумацията от възобновяемите енергийни източници в Европейския съюз, която да достигне 12 % от общата консумация на енергия. Специфичните резултати ще включват:

- оценки на постигнатия напредък по набелязаните в Киото цели и ефективността на националните политики и на политиката на ЕС;
- наблюдение, отчетност и преглед на газовото замърсяване причиняващо парников ефект;
- сравнение на състоянието в Европа спрямо други райони в света.

Б) Влиянията на климатичните промени, адаптиране и разработване на сценарии

Подкрепа на ЕС в позицията му за приемането на международно споразумение за налагане на по-строги цели, свързани с редуцирането, след първият период от приетото споразумение в Киото (2008–2012). Това се залага във връзка с дългосрочната задача на ЕС относно максималното глобално температурно увеличение с 2 °C спрямо пред-промишлените нива, което дългосрочно ще изисква глобално намаляване на изпускането на газове с парников ефект до 70 % спрямо нивата от 1990. Тази дейност ще подкрепя и интегрираните анализи на политиката по сектори, както и стратегията за устойчиво развитие на ЕС за увеличаване на използването на екологична енергия, чрез използването на възобновяеми енергийни източници и спестяване чрез ефективно използване на енергията. Специфичните резултати ще включват:

- сценарии за секторно развитието и влиянието на климатичните промени, включващи приноса на 25те страни от ЕС;
- оценка на влиянията на климатичните промени и адаптиране, включваща оценката на сезонните характеристики на регионално ниво (например температура, валежи и бури);
- анализи на интегрирана политика по сектори, включващи ролята на технологиите по околната среда;
- идентификация на уязвимите зони и оценка на адаптирането към климатичните промени.

Посрещане на загубите в многообразието на биологичните видове и разбиране на пространствените промени

На европейско равнище, ние сме поели ангажимента за спиране на загубите в биологичното разнообразие и защитата на жизнени райони и зони, представляващи специален интерес за запазването на многообразието на биологичните видове. ЕАОС ще окаже подкрепа в тази насока посредством целенасочени и обзорни оценки и предоставяне на информация за промените в биологичното многообразие, посредством различни пространствени схеми, анализи на връзките с други социално-икономически развития и влияния, както и относно ефективността на политиките чрез сравнение с други политически области.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

А) Биологично разнообразие

Принос за постигането на целта, набелязана до 2010 год. за спиране на загубите в биологичното разнообразие, посредством оценки на тенденциите в биологичното разнообразие във връзка с физическото планиране, селското стопанство, горското стопанство, рибарството и рибното дело, замърсяването на околната среда, на почвите и управлението на селските райони. Специфичните резултати през следващите пет години ще включват:

- оценки в светлината на поставените до 2010 цели;
- показатели за постиженията на политиките, отнасящи се до биологичното разнообразие, по-специално прилагането на плана Натура 2000 и връзката със секторните политики;
- оценки на състоянието на горите;
- подкрепа на държавите-членки и на Комисията по плана Натура 2000 и плановите за действие в областта на биологичното разнообразие;
- събиране на данни относно съществуващия опит и познания, посредством работната мрежа за съвместно разработване на методи за управление на жизнени райони и биологични видове и влиянията, на които те са подложени;
- поддържане на референтни бази данни, портали, насоки и работни мрежи;
- разработване на предупредителни работни мрежи относно появата на неприсъщи разпространяващи се биологични видове;
- анализи относно интегрирането на секторната политика и икономика.

Б) Оценки на промените в пейзажа и пространството

Подкрепа на пространствените изисквания на европейските инициативи и инициативите за глобални разработки, включващи основни тематични стратегии относно морските системи и почвите, с особено внимание към промените в използването на земите в екологически уязвими зони и защита на почвите. Специфичните резултати ще включват:

- интегрирана информационна система, включваща пространствени данни, за естествената, културната и изградената околна среда, с цел да се подкрепят тематичните и секторните политически инициативи;
- оценки на устойчивото развитие на отделни райони в Европа, в контекста на биологичното разнообразие и промените в пейзажа;
- оценки на промените, в светлината на климатичните промени, процесите по поява на пустинни области (опустиняване), ерозията, акрецията, селскостопанското интензивно и екстензивно развитие, както и замърсяването;
- оценки на бреговете и морските екосистеми.

Защита на човешкото здраве и жизнено равнище

Голяма част от огромното замърсяване, характеризиращо миналия век засяга широки части от Европа: вонящи реки, смог, нестопанисвани зони за изхвърляне на отпадъци и замърсени земи. Същевременно се появяват и други предизвикателства, също така зловредни, макар и да са по-малко видими в проявите им: глобално затопляне, разрушаващи ендокринната система химикали, ултрафинни замърсяващи частици във въздуха.

Новите проблеми изискват нови решения чрез обединени усилия, които да взимат под внимание всички аспекти на даден специфичен проблем. Обществото сега трябва да се мобилизира спрямо консуматорското поведение и нововъведенията в бизнеса и в начина на живот, ангажирайки обществените слоеве и групи в планиране, с цел постигане на промени в производството и консумацията по начини, които защитават и подобряват околната среда, като в същото време осигуряват благоденствие и по-високо жизнено равнище за всички, и по-специално за най-уязвимите слоеве от населението.

Въпросите на околната среда са пряко свързани с икономическите и социалните проблеми. Обществото не би било способно да посрещне с успех големите въпроси, като например климатичните промени, транспорта, енергетиката и здравето само чрез намиране решения, подобряващи околната среда, а чрез прилагането на политики, които вземат под внимание също така социалните и икономическите влияния.

За Агенцията това означава да отговори на предизвикателствата за нови начини на работа и на мислене по въпросите, които ще ни помогнат в намирането на решения. През следващите пет години, ние ще проучваме използването на редица подходи, включващи пространствени анализи, разработване на модели за тестване на различни прогнозни сценарии за бъдещето, икономически средства и използването на доброволни споразумения. Ние ще се позоваваме на образователни програми и анкети за отношението на обществото, за да доведем познанията по околната среда до планирането на местна основа.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

А) Околната среда и човешкото здраве

Подпомагане подобряването на човешкото здраве и жизненото равнище, като неразделна част от околната среда, и като подкрепа на плановете за действие на ЕС, в областта на околната среда и здравето. Специфичните резултати ще включват:

- методологична рамка за анализ на въпросите на околната среда и здравето;
- пакет от показатели по околната среда и здравето, с цел да се обхванат ключовите природни стресови фактори, като например качеството на въздуха и замърсяването му в закрити пространства върху човешкото здраве. Този пакет ще бъде разработен съвместно с държавите-членки на ЕАОС и Световната Здравна организация;
- създаване на Eionet мрежа по околна среда и здраве;
- ревизиран пакет от оценки в областта на околната среда и здравето;
- дейности в партньорство с Европейския пълномощен орган за сигурност на храните (European Food Safety Authority).

Б) Химикали

Подкрепа на политиките, които целят намаляване рисковете, произтичащи от използването на химикали. Специфичните области на работа ще включват:

- разработване на мониторингова рамкова и информационна система, свързана с концентрациите, излагането на и ефектите от химикалите, в това число пестицидите, в различни природни и градски системи;
- дейности в партньорство с новата Европейска Агенция по химикалите.

В) Качество на водата и Рамкова директива по водите

Подкрепа при постигането на такова качество и количество на подпочвените и повърхностните води, което да не повишава съществено влиянията и рисковете за човешкото здраве и околната среда. Това ще бъде постигнато в широка степен благодарение прилагането на Рамковата директива по водата, чрез оценяване на напредъка, посредством постигането на добро състояние на водните площи до 2015 год., в това число оценката на нововъзникналите въпроси.

Специфичните резултати ще включват:

- оценка на европейските водни тела;
- по-нататъшно развитие на Eurowaternet, Европейска мрежа за мониторинг на водите, която да бъде в съответствие с и в подкрепа на докладването по Рамковата директива по водата, както и директивите за нитратите, градските отпадни води, питейната вода и водата за къпане;
- интегрирана информационна система, включваща пространствени данни, свързващи сладките води с крайбрежната и морската области, както и информация за речните басейни.

Г) Морска среда

Подкрепа при прилагането на морската стратегия на ЕС, в сътрудничество с морските конвенции посредством оценка на здравето на екосистемата в осемте най-широки морски екосистеми, заобикалящи Европа. Особено внимание ще бъде отредено на тенденциите във функционирането на екосистемите, еутрофикацията, замърсяването, съгласуваността със законодателството по околната среда, ръководенето и социално-икономическите анализи на устойчивото използване на морските ресурси. Специфичните резултати ще включват:

- обзорни оценки в светлината на поставените цели;
- оценки на здравето на екосистемите в широките морски екосистеми в Европа чрез интегрирана информационна пространствена система за проучване на тенденциите в естествените системи и ефектите от замърсителите разположени на сушата;
- разработване на информационния поток за морската стратегия посредством Reportnet и други налични средства;
- разработване на сценарии за развитие на крайбрежната зона, експлоатирането на морските ресурси и морския транспорт в Арктика и Средиземноморието;
- дейности в партньорство с Европейската Агенция за морската сигурност.

Д) Качество на въздуха

Подкрепа на процеса целящ постигане на качество на въздуха, изключващо увеличаването на съществени влияния и рискове за човешкото здраве и околната среда. Специфичните резултати ще включват:

- обзорни оценки в светлината на поставените цели;
- оценки на местното замърсяване и замърсяването в затворени пространства;
- мониторинг на качеството на въздуха и на изпускането на въздушни замърсители /емисии/, в това число усъвършенстването на Airbase;
- оценка на излагането на въздушни замърсители, по-специално в градските зони и уличното замърсяване.

Е) Градски зони и шум

Подкрепа на подобряването на жизненото равнище в градските зони. Специфичните области на работа ще бъдат:

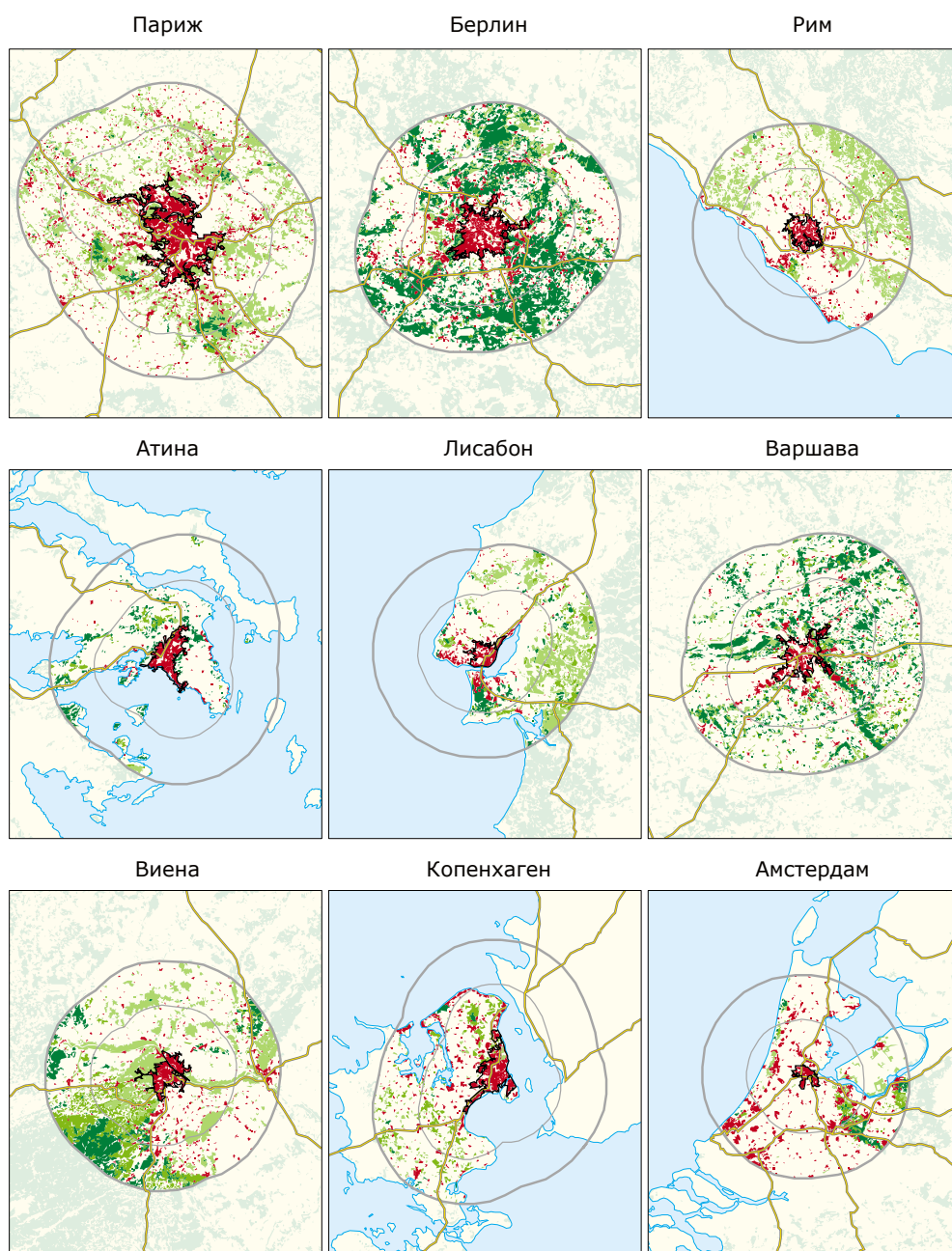
- оценка на промените в жизнените условия и зелените площи в градската среда;
- подкрепяне на тематичната стратегия относно градската околна среда, по-специално в областта на мониторинг на разширяването на градската среда, използването на земите, докладването и устойчивото градско стопанисване;
- оценка на шума в определени зони.

Ж) Природни и технологични опасности

Подкрепа в разработването на рамково законодателство по предотвратяването на рисковете и хармонизиране картографирането на опасностите. Специфичните резултати ще включват:

- екологичен и икономически анализ на влиянието на природните опасности;
- карти, отразяващи използването на земите и рисковете от технологични опасности.

**Гори около
Европейските
столици**

Устойчиво използване и управление на природните ресурси и отпадъците

Нуждите на обществото от вода, енергия и полезни изкопаеми се увеличават и недостатъчното отчитане на тези нужди ще създава проблеми за бъдещото икономическо и обществено развитие. Все повече отпадъците се считат като потенциален ресурс: интензивното вторично използване и рециклиране на материали и ефективното им използване в производствените процеси ще се превърща в норма. Все повече продукти ще бъдат проектирани, пускани на пазара и патентовани с цел да се спестяват разходите на природни ресурси за тяхната изработка, използване и в крайната фаза на съществуването им.

Агенцията ще продължи да предоставя информация и анализи, подкрепящи политиките по управление на отпадъците и устойчивото използване на природните ресурси, което ще позволи приоритизиране, мониторинг, проследяване и идентифициране на най-добрите практики.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

а) Анализ на потоците от отпадъци и материали

Подкрепяне на политическите тенденции, отразяващи тематичните стратегии за устойчивото използване на природните ресурси и рециклирането на отпадъците. Осигуряване на значително намаляване на общия обем на генерирани отпадъци, разделяне на използването на ресурси от икономическия растеж, като консумирането на ресурси и свързаните с тях влияния не трябва да превишават потенциалната издръжливост на околната среда. Специфичните резултати ще включват:

- подкрепа на тематичните стратегии за устойчивото използване на природните ресурси и рециклирането на отпадъците;
- анализи на потока от отпадъци и материали;
- анализи на политиката в областта на отпадъците и природните ресурси, включващи оценки на ефективността и състоянието на прилаганите дейности;
- разработване на индикатори за използването на природните ресурси и превантивните мерки за отпадъците;
- подкрепа на държавите-членки в докладването за отпадъците (в това число директивата за отпадъците от опаковки) и отчитането на потока на материали;
- подкрепа на Наредбата за статистическите данни по отпадъците, включващо ангажимент за преглед на задълженията по докладването.

Б) Информация относно най-добрите практики

Да се улесни значителното общо намаляване на използването на ресурсите и обема на генерирани отпадъци, чрез разпространяване на информация за способите и политическите методи. Специфичните резултати ще включват:

- издирване и разпространяване на информация за най-добрите практики и успешно прилагане в тази насока.

Разширена политика на ЕАОС в световен мащаб

Съгласно с постановката на Шестата програма за действие в областта на околната среда, особена важност се отнежда на въпроса за пълното и качествено интегриране на всички аспекти на въпросите по околната среда във външните връзки на Съюза, както и на влиянието на ЕС върху останалата част от света. Външното измерение на стратегията на ЕС за устойчивото развитие в изпълнението на тази необходимост поставя акцент върху подобряването на сътрудничеството с международните институции и с развиващите се страни с цел повишаване на количеството, качеството, влиянието и устойчивия характер на развиваното сътрудничество. Политиката на ЕС в широк европейски мащаб и по отношение на съседните ѝ страни, поощрява идеите с подобен характер по отношение на разширяването на Европа, с включване на страните от Югоизточна Европа, Средиземноморието и ЕЕССА (Източна Европа, Кавказ и Централна Азия). Наредбата за учредяване на ЕАОС изисква да се избягва дублирането на дейността на Агенцията с дейността на други институции. Особено важно е ЕАОС да развива своята работа съвместно със съответните международни организации, секретариати на международни конвенции и с трети страни, за да може да осигури специфичните дейности относно разрешаването на въпросите, свързани с околната среда да бъдат качествено координирани и за да се повиши ефективността на нейната дейност. Всичко това ще включва все по-голям обмен на опит, по-нататъшно развитие на общи методологии и съвместните услуги и продукти със специфична насоченост.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

А) Да подкрепя политиката на ЕС в широк европейски мащаб и спрямо съседните страни

Да подкрепя поделянето и обмена на информация относно околната среда, както и на опита относно проблеми, работни методи, рамкови решения и т.н. със съседните на ЕС страни от Югоизточна Европа, Средиземноморието, както и със страните от Източна Европа, Кавказ и Централна Азия, като това

включва установяването и заздравяването на работни и партньорски връзки с международни и регионални организации. Специфичните резултати ще включват:

- усъвършенстван информационен капацитет и приток на информация в Югоизточна Европа в рамките на програмата CARDS (Програма на ЕС за реконструкция, развитие и стабилизация на Балканите);
- публикуване на съвместни тематични послания с UNEP;
- принос към Четвъртия глобален наблюдателен обзор по околната среда на UNEP (GEO-4), предстоящ да се публикува през 2006–07;
- усъвършенстван информационен капацитет и информационен поток в страните от Източна Европа, Кавказ и Централна Азия, в рамките на процеса 'Околната среда за Европа', и участие в Четвъртия пан-европейски оценъчен доклад 2007;
- оценка на ефектите върху околната среда на Европейската Средиземноморска свободна търговска зона (която трябва да влезе в сила през 2010).

Б) Подкрепа на външното измерение на устойчивото развитие на ЕС

Да се подкрепя, съвместно с международни институции, оценката на европейските влияния върху околната среда, спрямо страни и райони извън Европа, в контекста на устойчивото развитие, отчитането на напредъка спрямо целите на милениума и на глобалното поемане на отговорност. Специфичните области на работа ще включват:

- сътрудничество с UNEP по отношение на публикациите GEO и съвместни послания;
- разработването на потоци от данни за подкрепяне на показатели по международни въпроси.

В) Развиване на партньорски връзки с цел подкрепяне на глобалното ръководене на околната среда

Да се заздравят, посредством партньорски връзки, процесите на поделяне и предоставяне на информация с цел да се подкрепи интегрирането на политиката по околната среда на глобално равнище. Специфичните области на работа ще включват:

- рационализиране на международното докладване посредством въвеждането и разширяването на споразумения с международни институции и конвенции, отнасящи се до специфични политически области;
- разширяване на сътрудничеството с институциите на Обединените Нации, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD), международни финансови институции и Eurostat, с цел да се осигури хармонизиране на дейностите по докладването в световен мащаб и да се предоставя съвместна информация;
- сътрудничество със Световната Здравна Организация (WHO) и Американската Агенция за опазване на околната среда (US EPA) за изграждането на база от знания в областта на здравето и околната среда.

Подкрепяне на устойчивото развитие и политики в областта на околната среда

Съвременните политики в областта на околната среда са разработени в контекста на множество политически рамки, включващи процесите подети на срещите на високо равнище в Кардиф и Лисабон, Шестата програма за действие в областта на околната среда и стратегията за устойчиво развитие на ЕС. Освен това, политическите тенденции, като например разширяването, глобализацията на икономиката и поставянето на стратегически цели за устойчивост, добавиха допълнителни измерения към комплексността на проблемите и несигурността на бъдещето. Основният подход досега бе да се взимат под внимание икономическите и социални проблеми, будещи тревога, както и други политически области, в по-голяма степен, отколкото доброто състояние на околната среда. В резултат на това, Агенцията следва да включи идеите по интеграцията, несигурността и прилагането на предпазителния принцип в работната си програма.

Стабилната политика за устойчиво развитие се нуждае от усъвършенствана информация и методологии за оценка на влиянията, така както и прогнозни анализи. Ще има също така възможности за развиване на повече интегрирани оценки в подкрепа на нови теми

и проблеми. Агенцията, с участието на заинтересовани страни, ще разработва сценарии и модели относно бъдещите последици от съществуващи или планирани политики по околната среда и устойчивото развитие.

През идните пет години приоритетите на Агенцията ще бъдат:

А) Устойчиво развитие

Подкрепа на оценката и докладването на напредъка по отношение стратегията на ЕС за устойчиво развитие, в това число предизвикателството на разширяването и националните процеси. Да се поставят оценките на ЕАОС в по-добър контекст с цел устойчиво развитие чрез разработване на насоки, усъвършенствана информация по референтните стойности за екологическа съобразност, както и по-добро разбиране за поемането на отговорност от страна на обществото като цяло. Специфичните резултати ще включват:

- оценка на изпълнението на целите, свързани с околната среда в контекста на Шестата програма за действие в областта на околната среда, процесите подети в Кардиф и в Лисабон, стратегията на ЕС за устойчиво развитие и техните взаимни връзки;
- връзки между ЕАОС/Eionet и съответните социални и икономически мрежи и експертни групи;
- изготвяне на анализи и разпространение на информация и насоки за устойчиво развитие и оценката на влиянието на природосъобразните тенденции;
- икономически анализи на устойчивото развитие;
- разработване на сценарии за европейско и регионално развитие.

Б) Предизвикателствата на разширяването

Подкрепа на процеса по разширяването през 2004 и последващите изисквания от страна на ЕС. Специфичните области на работа ще включват:

- подкрепа на присъединителния процес през 2004;
- контекста на разширяването на Шестата програма за действие в областта на околната среда;
- набелязване на процеса на разширяване след 2004.

В) Редовни кръстосани оценки

В светлината на Наредбата за учредяване на ЕАОС, Агенцията ще публикува всеки пет години доклад за състоянието на, тенденциите относно и обзора върху европейската околна среда, добавяйки по-редовни доклади, основаващи се на показатели по специфични въпроси. Тази тенденция ще продължи да бъде изпълнявана с цел да се подкрепя планирането на политическите програми и по-специално междинния отчет на Шестата програма за дейност в областта на околната среда (през 2006). По-нататък, дейностите ще се насочват към отчитане на напредъка и сравнения. Специфичните резултати ще включват:

- *Отчет 2005 год. за състоянието и перспективите в областта на околната среда;*
- Сигнали на околната среда (годишен отчет);
- кратки съвременни информации на ЕАОС;
- кратки обзорни политически отчети.

Г) Оценки по сектори

За всяка приоритетна тема в Шестата програма за действие в областта на околната среда и за основните сектори по процеса от Кардиф, Агенцията ще има за цел да предоставя редовно актуализиране на постигнатия напредък,

спрямо политическите цели и задачи, в това число прогнозните изследвания за бъдещето и сравнения между отделните страни и региони, със съответните заключения, както и разпространението на добри практики и поуки по дадени пунктове. Специфичните резултати ще включват:

- механизми за докладване на базата на показатели по транспорта, селското стопанство и енергетиката на първо място;
- методология и препоръки по хармонизирането на данните за извършване на секторни сравнения между страните и регионите;
- анализ и разпространение на добри практики.

Д) Анализ на политическата ефективност

Подкрепа в разбирането на последствията и ефективността на политиките, посредством насърчаване на обмена на информация за прилагането на политики, развиването на целенасочени оценки от подбрани политически мерки свързани с околната среда. Специфичните резултати ще включват:

- пилотни проучвания (например градските отпадни води и политики по опаковките), включващи и икономически аспекти;
- анализи за ефективността и взаимодействието на политики и партньорство с други ключови институции, в това число Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD);
- подкрепа на работната мрежа на Европейските Агенции за опазване на околната среда, включително и анализи по прилагането на специфични политики в държавите-членки;
- създаване на работна мрежа от професионални политически наблюдатели, в подкрепа на развитието на методологичен наръчник и на рамка за оценяване на ефективността на прилаганата политика.

Е) Нововъзникващи въпроси, планиране на изследвания и обзорни проучвания

С цел да се предоставят редовно оценки по нововъзникващи въпроси, така че сигнали от областта на науката и технологиите да се вземат предвид при политическите дискусии. Нарастване на готовността и разбирането на ключовите нововъзникващи въпроси, насочени към определена аудитория, която да подкрепя началните стадии на политическите отговори. Ключовите нововъзникващи въпроси, повдигнати от научните изследвания, мониторинга, обществените интереси и от политическите анализи, ще бъдат идентифицирани и подбрани с цел да бъдат анализирани. Специфичните области на работа ще включват:

- технологии, свързани с околната среда в областта на адаптирането към промените в климата и енергетиката;
- проследяване на разбиранията и въздействията от генетично модифицираните биологични видове;
- научни подходи за разглеждане на несигурността при взимането на политически решения.

Ж) Разработване на сценарии и прогнозни изследвания

Разработване и анализиране на ред сценарии с цел да се подкрепи оценката на прогнозните изследвания относно европейската околна среда и последиците от взети политически решения. Разработване на систематични методи за изследване на възможни бъдещи тенденции за бързото откриване на сигнали за слабост в дадена система, нововъзникващи въпроси и тенденции с неочакван ефект. Специфичните резултати ще включват:

- разработване на разбираеми сценарии за европейската околна среда;
- задълбочени анализи на сценарии по ключови въпроси (например промени в земеползването във връзка с промените в климата и енергийните нужди, както и морският транспорт в чувствителни за околната среда зони, като например Арктика и Средиземно море);
- разработване на подходи за участие на обществени представители и заинтересовани страни при разработването и оценките на сценарии.

Управляване на нашите ресурси

Стратегията на ЕАОС 2004–2008 се базира на предположението, че основното финансиране ще нараства прогресивно с около 5 % годишно. Взимайки предвид степента на общата инфлация, която се изчислява приблизително на около 2 % и увеличаването разходите за персонала на ЕАОС, което се очаква да бъде между 4 до 5 % през идните години, може да се приеме, че 3 % увеличение на финансирането съставлява базовото бюджетно състояние.

Допълнителното нарастване от 2 % се оценява като необходимо за покриване нарастващите нужди по рационализиране докладването на данните, на усъвършенстване проверката на качеството, както и за разширяване на подкрепата на политическите процеси.

Агенцията ще продължи да играе авангардна роля за приемането на нови членове, по-специално що се отнася до Швейцария и страните от Югоизточна Европа. Тези географски разширения, заедно със сътрудничеството с други страни, както и разширяване на работата по сектори, се отчитат на базата на гранични условия, както е указано в таблицата. Ресурсите също така ще бъдат използвани за разширяване на

капацитета на новите държави-членки. Сътрудничеството с Генерални дирекции по сектори (DGs) ще продължи да се развива за в бъдеще — по-специално с Генералните дирекции по енергетика, транспорт, селско стопанство и в областта на рибното дело. Предвидена е и възможността за прилагане на съвместни дейности заедно с промишлени партньори.

Агенцията се ангажира да полага по-нататък усилия за модернизиране на подход в управлението на човешките ресурси, като набляга на това, че човешкият фактор е неин първостепенен ресурс. При това ще се акцентира върху развитието и усъвършенстването на персонала, по-нататъшно изграждане на умения за управление и засилено улавяне пулса на организацията. Балансирана система за оценяване ще бъде едно от основните пособия използвани за вътрешно отчитане на постигнатото, както и за популяризиране на постиженията на ЕАОС. Освен това, Агенцията въвежда схема за регистриране на управлението и отчетността по отоншение околната среда (EMAS), която за в бъдеще ще допринася за собственото ѝ намаляване на вредните влияния върху околната среда, както и ще служи за връзка между нейната работа с промишлеността и снабдителите.

Ръководството и усъвършенстването на работата по проектите е високостепенен приоритет за Агенцията, съчетан със стремежа за ръководство и бюджетиране на всички дейности. Механизмите на одит и на обратна връзка ще бъдат интегрирани в подхода на ръководството.

През следващите пет години Агенцията ще продължи да действа в настоящите офиси на улица Конгенс Нюторв 6 в Копенхаген (Kongens Nytorv 6). Капацитетът на сградата ще достигне през този период 155 самостоятелни офиса.

Бюджетна прогноза

Бюджет						
Година	Основно финансиране от ЕС	Принос на страни не-членки на ЕС	Съдействие на държавите-кандидатки	Други Генерални дирекции	Общ бюджет	
2004	27 200	3 900		500	31 600	
2005	28 600	4 900	1 000	1 000	35 500	
2006	30 000	5 000	2 000	1 500	38 500	
2007	32 200	4 400	2 000	1 500	40 100	
2008	33 700	4 500	2 000	1 500	41 700	

Персонал	
Година	Общ брой на персонал
2004	115
2005	125
2006	135
2007	145
2008	150

Заложени условия и постановки в бюджета:

- Швейцария се присъединява към ЕАОС през 2005;
- България и Румъния се очаква да се присъединят към ЕС и от тази гледна точка техният сегашен принос ще бъде включен в основния бюджет на ЕАОС;
- директният принос за сътрудничество с Югоизточна Европа се очаква от 2005 година нататък, с възможност за външно финансиране за още източни и Средиземноморски страни;
- директният принос на Генералните дирекции по сектори се очаква от 2005 година нататък, първоначално от Генералната дирекция по селското стопанство, а впоследствие и от други.

Основни документи на ЕАОС

Преглед на ЕАОС	Стратегия на ЕАОС 2004–2008	Годишен план за управление	EEA web site www.eea.eu.int
Нашите стремежи за бъдещето на информацията по околната среда	Представя целите и задачите за следващия 5-годишен период, свързани с нашето дългосрочно виждане за информацията по околната среда	Нашите приоритети, цели и планове за използване на ресурсите през следващата година	Предоставя информация за околната среда, и нашите дейности
Годишен отчет/ Отчет на годишната дейност	Годишен отчет за околната среда	Харта на клиентите	Шестмесечен оперативен годишен отчет
Обзор на годината, включващ постигнатото, съпоставено спрямо целите	Нашите постижения в ръководенето на нашето собствено влияние върху околната среда през годината — начало през 2004	Нашите ангажименти спрямо Европейските институции, държавите-членки на ЕАОС и обществото	По-задълбочен поглед върху постиженията в нашата дейност плюс обобщени данни относно финансите и човешките ресурси

Политика относно данните (2004)

Данните, използвани в продуктите на ЕАОС са със свободен достъп през уеб-сайта на ЕАОС, при условие, че споразумението на ЕАОС с предоставящия данните не включва някакво ограничение по отношение на достъпа или използването на данните. Новите продукти в уеб-сайта на ЕАОС ще включват връзки към оригиналните пакети от данни, а в случай на наличие на ограничение по отношение на използването или достъпа, ще предлагат връзки към мета-данните, включваща информацията относно предоставящия данните.

Европейска Агенция за Околната Среда

Стратегия на ЕАОС 2004–2008

Люксембург: Служба за Официални публикации на Европейските общности

2003 — 28 стр. — 21 x 29.7 см

ISBN 92-9167-651-9

